

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta eșe de 2 ori: Mercuria și Duminec'a, Fôl'a, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu sêu 3 galbini mon. sunatôria.

Brasiovu 15/3 Ianuariu 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 8 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Transilvani'a.

Anulu 1867

U începemu cu parintescile cuvinte ale înaltiatu-
ni nostru Imperatoriu Francisu Iosifu I,
cu care s'a înduratu a primi petitiunea romanioru
comitentii din man'a D. plenipotentiatu si
deputatu Dr. Ioane Ratiu in audientia din
31 Dec. a an. închiasiatu, care suna asia:

„Contezu pe credinti'a d'vôstra
în viitoriu; éra dorintiele si cere-
erile romaniloru le voim consi-
dera.”

„Ceste cuvinte parintesci ne mangaia, cu
aceea sperantia fundata, ca anulu nou lu începemu
suptu auspicia mai fericite. Éoa petitiunea:

Maiestate ces.-regia, Preagratiôse Imperate si Dômnê!

Decandu Maiestatea Vôstra ces. rogéoa a-
postolica ati binevoitu a emite preanalt'a patentă
din 20 Sept. 1865, s'au petrecutu evenimente
fôrte importante, in catva si fatale! Prin ace-
leasi locuitorii marelui Principatu alu Transil-
vaniei inca au fostu atinsi in mare gradu, re-
spective au avutu si ei a suferi împreuna.

Într'aceea trebile acestei tieri au suferitu o
prefacere atatu de esentială, incatu partea cea
mai mare a locuitoriloru Transilvaniei simte in
sinesu unu impulsu de a si aduce prea umilite
sale dorintie si rugeminti din nou la pitioarele
tronului Maiestatii Vôstre si a cere totuodata
prea'nduratulu ajutoriu.

Dupace inse diet'a transilvana in vigôrea
preanaltului rescriptu alu Maiestatii Vôstre din
1 Sept. 1865 fû desfacuta; dupace representan-
tiele comitatelor, districtelor, cum si ale scau-
neloru secuiesci nu se aduna nici dupa usulu
observatu pana la an. 1848, nici in consnetu
cu preanaltu încuviintiat'a constitutiune manici-
pala provisoria din 27 Nov. si 12 Dec. 1861 si
nici macar intra întielesulu instructiunii din an.
1865; dupace in fine nici de altmãntea nu este
ertatu a se aduna vreo alta reprezentantia ce
ar fi autorisata de a substerne rugaminti si
greminte omâne, — asié a mai ramas inca
numai midiolocu de a ceteza se ne apropiemu
de tronulu Maiestatii Vôstre cu rugamintile nô-
stre privitóre la binele tierii, pe cale privata.

Spre acestu scopu prea umilitu subscrisii
au fostu cercati si provocati de catra 1493 lo-
cuitoari din Transilvani'a toti cunoscatori de
carte, subscrisi in 37 plenipotentie, pentru că
se substernemu Maiestatii Vôstre in numele a-
celora si in supunere omagiuala acésta prea umi-
lita rugaminte.

I Maiestatea Vôstra se Ve îndurati prea
gratosu a conserva referintiele de
dreptu publicu ale Marelui Principatu alu Transilvaniei
catra corôn'a unghuresca a Maiestatii Vô-
stre in consnetu cu Diplom'a Leo-
poldina, cu sanotiunea pragmatica
si cu alu VI-lea articolu de lege din
an. 1791, éra la articolulu I de lege
din an. 1848, despre uniunea, sêu mai
bine total'a fusiune a Transilva-
niei cu Ungari'a a denega preanalt'a
sanctiune.

Maiestatea Vôstra! Credintiosii subscrisi,
cum si comitentii loru credu ca nu gresiescu,
déca ceteza a sustiené, ca convictiunea cea mai
intinu latita, cea mai matora si mai afundu in-
radecinata la majoritatea cea mai precumpanitóre
a locuitoriloru Transilvaniei este, cumca conto-
pirea acestui mare Principatu cu regatulu Un-
gariei ar fi tocma pe atat'a de fatale pentru

monarchia, pre catu ar fi ea de ruinatóre pen-
tru pururea credintios'a natiunea romanésca. In
cursu de optsprediece ani intregi atatu natiunea
romanésca, catu si cea sasésca isi respicara a-
césta convictiune fôrte desu si in modulu celu
mai vederatu.

Maiestatea Vôstra! Romanii Transilvaniei
sunt o natiune otelita in cursu de mai multe
vécri prin suferintiele cele mai aspre, ei isi
pastréza cu credintia souvenirile si convictiunile
sale politice, incatu tocma si pe unde li se pre-
curma firulu istoriei, una instinctu politicu sa-
netosu totu nu'i prasescu.

Natiunea romanésca nici acuma nu se in-
orede la opiniunile politice si nationale predom-
nitóre in Ungari'a. Romanii voiescu a remané
pentru tôte timpurile in Transilvani'a si in mo-
narchi'a austriaca, éra unguri la nici una cauză
nu voiescu a se face.

Spiritulu si coprinulu articuliloru de lege
decretati la 1848 in Ungari'a inoa este de o na-
tura, pentruoá din pasu in pasu se produca sêu
désaprobare categorica, sêu cea mai mare ne'n-
credere, cum si materia bogata de ne'ndestulare,
ura, persecutiune si ruina. Loculu de frunte
lu ocupa in acésta privintia articuli III, V, VI,
VII, XVI si XVIII.

Demersulu de tôte dilele alu lucruriloru au
trebutu din nefericire sa întarésca, au si intar-
ritu pe natiunea romanésca in susu aieptat'a sa
aversiune. Pe langa afaceri generale mai sunt
in ori care statu si tieri, inca si altele speciale,
precum cetationesci, nationale, confesiunale,
chiaru si locale, care sunt îndreptatite a si avé
in dieta pe reprezentantii loru de specialitate si
profesiune. In Ungari'a inse din oricare ce-
stiune publica se face cate o cestiune strinsu
natiunala.

In tôte cercurile electorale, in care romanii
intre alte impregiurari pe langa unu decursu
paciuntu alu actului de alegere aru fi fostu siguri
de maioritate absoluta, ei au intalnit resistinti'a
cea mai cerbicôsa, intru atata, catu ori unde
candidatii de natiunaltate romană nu au potutu
fi respinsi cu midilôcele usitate, s'au departatu
prin aplicoarea fortiei brutale. Numerôsele ec-
semples oate se reducu la asemenea casuri in
care se aplică puterea cruda in actulu electo-
ralu, se afla pastrate atatu in actele de cere-
tare, catu si in protocoalele dietei unghurene. In
an. 1861 s'au omoritu in modulu acesta la ale-
gerile din Lipov'a, Mezô Kövesd, Bözing un-
sprediece romani. Éra alti douadeci si trei ro-
mani au fostu greu raniti si mai multi altii ba-
tuti infricosiatu. Pe timpulu actelor electorale
din tómn'a anului 1865 in cercurile Orezidorf,
Szilág-Cseh, Beregy, Szászka fusera tocati pe
môrte sêu impuscati noue romani, intre carii si
unu preotu, éra altii preste 150 au fostu raniti
sêu prin puscaturi sêu in altu modu schilaviti.
Aici este prea de insemnatu impregiurarea, ca
atatu functionarii comitatelor, oatu si comite-
tele electorale ingrijescu regulatu, pentru că mai
nainte de actulu alegerii se se ia dela romani
inca si betiele pe care ei dupa stravechea loru
datina le pórtu la drumu, dupa care apoi par-
tit'a contraria se rapede asupra loru mai ou sama
din cate unu dosu sêu din cate o curte ascunsa.
Din acestea se póte esplicu usioru, cumca in-
tre 377 membrii ai casei deputatiloru din Un-
gar'i'a pentru mai multu de 1.800,000 suflete de
natiunaltate romanésca locuitóre in Banatu si
in cateva comitate ale Ungariei proprie, numai
vreo 19 deputati s'au potutu alege. Éta inse
ca asemenea aote de alegere isi aflara si in a-
nulu mantuirii 1866 aparatori inca si in diet'a
dela Pest'a!

Deci pre candu partit'a unionista sêu mai
bine fusionista lucra din resputeri pentru for-
mal'a turnare a marelui Principatu alu Transil-
vaniei, sêu vorbindu mai dreptu, pentru ouce-

rirea aceleia prin Ungari'a, aceeași partita este
totuodata prea determinata a pregati cu tôte
putatiôsele midilôse total'a disolutiune sêu des-
fiintiare a natiunii romanesci.

O partita ôrecare sustiene, ca déca s'ar con-
cede nimicirea autonomiei Transilvaniei, atunci
cerbicôs'a repumnantia a partitei dualistice in
contra necesitatii absolute de a se consolida
monarchi'a, ar mai relasa. Prea credintiosii sub-
scrisi, cum si comitentii loru îndrasnescu a fi
in acésta privintia de o parere cu totulou opusa.
Istori'a celoru 180 ani din urma, éra mai vir-
tosu cea din an. 1848/9 iau mai intaritu in a-
césta opiniune a loru. Deci in locu de a sus-
tiené cu o singura espresiune nimicirea auto-
nomiei Transilvaniei, carea in celu mai bunu
casu n'ar avé nici unu scopu, subsemnatii pre-
aplecati si comitentii loru îndrasnescu mai vir-
tosu a se roga cu profunda umilintia cá

II. Intru întielesulu preanaltui diplome din
20 Oct. 1860 si in consnetu cu augustulu cu-
ventu de tronu alu Maiestatii Vôstre din 1 Iuliu
1863 si cu prea umilit'a adres'a dietala subster-
nuta dupa aceea, Maiestatea Vôstra se Ve indu-
rati a sanotiuná legea electorala
votata de catra diet'a transilvana
in an. 1864 si apoi a demanda alege-
rile pentru o noua dieta a Transil-
vaniei.

Partit'a fusionista produsese ôresicare te-
meiuri parute in contra justetii si ecitatii nouai
legi electorale transilvane anume cu privire la
censulu de optu fiorini v. a. împreuna cu tacs'a
capului; aceleasi inse au fostu re'nfrante la di-
ferite ocasiuni pe deplin si cu o logica nein-
vinsa. Cunoscutu este, ca in alte tieri multu
mai bogate decatu e Transilvani'a censulu elec-
toralu este numai 5 fl. Déca ar avé a remu-
stra vreo natiune sêu clasa de poporu cevasi in
contra legii electorale transilvane votate in an.
1864, apoi aceea ar poté fi dupa dreptate nu-
mai natiunea romanésca. Tôte celelalte natiuni
si confesiuni sunt prin acea lege multu mai fa-
vorate decatu romanii, caroru dupa aceea si abié
li se vinu deputati mai multi decatu natiunii sa-
sesoi constatóre din 180 mii suflete. Totusi ro-
manii liberi astadata de ori ce cugetu rezervatu
egoisticu, inspirati de adeverat'a iubire de pace
si numai pentru cá tier'a se scape odata din
acésta nemiscare, a lasatu spre daun'a sa din
dreptulu sêu, asteptandu dela viitoru, cá cele-
lalte natiuni se recunôsca aceea ce e dreptu si
ecitabilu.

Maiestate! Déca inaintarea si prosperitatea
Transilvaniei ar fi conditionata anca si pe vii-
toru dela regularea referintieloru de statu ale
Ungariei, atunci ruin'a totala a acestei tieri si
altmintrea fôrte greu cercate s'ar poté consi-
dera cá sigura. Intru adevetu ca Transilvani'a
nu mai póte astepta. Acésta tiéra a scapatatu
atatu de reu, incatu nimeni nu se mai póte mi-
ra, déca de ecs. foile publice magiare striga in
gur'a mare mai alesu asupra emigrarii secuiloau
de mai multi ani încóce; atata numai, ca acelea
foi nu voiescu a marturisi cea mai deaprópe
causa a emigrarii, adica persecutiunile la care
sunt ei supusi pentru asié numit'a siculica
ha ereditas, prin care mai multe mii de lo-
cuitoari au scapatatu la sapa de lemn.

Transilvani'a suferu mai alesu pentru cer-
bici'a unei partite mici, care anca totu se mai
inganfa cu prerogativele sale nationale. Acésta
partita imbuibata de ambitiune falsa a fostu in
timpulu trecutulu desmerdata cu totulou prin fa-
vorari nenumerate ou cate fusese incarcata si a
fostu intarita prea peste meara in retacit'a sa
parere, cá si cum ea ar fi unic'a proptea a tro-
nului si singura capace de a governa. Spre
multiamita pentru tôte acelea hunatati ea intre-
tienú opusetiunea nu atatu de vreunu principiu,

de care au fost totdeauna și preste totu, și mai virtuos opusetiune sistematică.

Acea seria foarte importantă de unspredecece propusetiuni regesci, pe care Majestatea Văstră ati binevoitu să anunțai prin cuventul Vostru de tron din 1. Iuliu 1863, apoi atatu pe aceea, cât și mai tardioru alte câteva să face să se asterna dietei în proiecte, sunt alese în adevăr cu mare înțelegere și inspirate de adevărată amoră a parintelui patriei. Sunt temeuri greu cumpanitoare, din care se poate încheia, cumcă nu numai românii și sașii, ci și partea cea mai mare a poporului magiaro-secuiesc își așteptă fericirea dela codificarea și punerea în lucrare a aceluor legi; chiar și repetit'ă participare a unguilor și a secuilor la alegerile din an. 1863/4 întărește această afirmare.

Intr'aceea din o mare disgratiă toate acestea au trebuit să se întempe cu totul altminte. Program'ă asié numitei partite a baronului Nicolae Vesselényi cunoscută de ani treizeci sună între altele: A face regimului atatu în bine cât și în rău opusetiune sistematică, pentru că în diet'ă transilvană nici odată se nu se poța infintia vre o lege salutară. Dela a. 1834 încôce acestu scopu fu gonitu în toate dietele transilvane cu o constantia fără eșemplantu și în partea cea mai mare fu și ajunsu. Acea partită voise să constrîngă prin această pe regim că fusiunea Transilvaniei cu Ungari'a se o concedă, ba tocma se o provôce elu însuși; era ne'ntemplantu această, atunci s'ar ajunge de siguru ancai celalaltu scopu, ca ar pot' infintia pe regim că ostilu asupra țării, ceea ce în adevăr de câteva ori și a și succésu. În acestu modu țier'ă în totu decursulu vécului alu 19-lea fu retienută dela orice progresu că și unu Bria eu ferecatu în lanțuri.

Cu ochii lacrematcri se rôga preamilitu subsemnatii și comitentii lor, că Majestatea Văstră se scapati marele Principatu alu Transilvaniei din total'ă deodăintă. Călea catra liberarea țării și a celoru două milioane locuitori ai săi se poțe deschide după preamilit'ă părere a suborșilor numai prin preanalt'ă sancționare a legii electorale din anul 1864 și prin conchiamarea unei diete nouă pe temelu aceluia.

Transilvani'a nu poțe aștepta, ea însă nici ca are trebuința de așteptare. Referințele sale catra corôn'ă unguerăscă nu mai receră alta regulare, acelea sunt regulate de multu prin legile fundamentale restatorite prin nalt'ă diploma din 20. Octobru 1860. Era Transilvani'a apuocă să și regula și referințele sale catra monarhia. Această țieră a Majestății Văstre, cea mai importantă din toate catra resaritu, această fortăretia naturală a imperiului are trebuința imperativă de restaurare în lăintrulu său, era acestu scopu înaltu se poțe ajunge numai prin redeschiderea activității sale în legislațiune între miedinele proprii sale autonomii statorite prin legile fundamentale.

Activitatea dietei transilvane nu ar fi în stare de a împedea întru nimicu acea „invoire liberă” prevedută în preanalt'ă patenta din 20 Sept. 1865 cu privire la „pertractarea comună a celoru mai nalte probleme de stat” Ide'ă fundamentală respicată în preanalt'ă diploma din 20. Septembrie 1865 și proclamată din nou și cu solenitate de preamilitu tronul alu Majestății Văstre, sub nici o împregiurare nu poțe fi alterată prin o dietă transilvană. Era decumva în legea despre reprezentatiunea imperiului s'ar propune vre o modificatiune, care s'ar putea încăpea cu stătilitatea, unitatea și cu puzetiunea suverană a imperiului, apoi pentru unu casu fericit precum ar fi acest'ă, Majestatea Văstră ati binevoitu să Ve rezerva, că „resultatele pertractarilor se le propuneti reprezentantilor legali și celorlalte regate și țieri, pentru că se primit și se apretiatu votulu lor totu asié de ponderos.” Deci îndată ce supunem, cumcă marele Principatu alu Transilvaniei nu poțe fi sacrificat la acea „invoire liberă,” adică această țieră nu poțe fi despoiată de autonomi'a sa statorită tocma în urmarea liberelor sale inoievli din anii 1692, 1722 și 1744 și în preanaltulu cuventu de tron din 1. Iuliu 1863 confirmată din nou, apoi suntemu în dreptu să și speră, cumcă resultatele pertractarilor se vor propune și reprezentantilor acestui mare Principatu alu Transilvaniei, precum s'ă întemplantu această cu celelalte acte de stat mai anume în anii 1744 și celelalte acte de stat mai anume în anii 1744 și 1863.

Intr'aceea după toate semnele câte se arată, acea invoire ferbinte dorită se va mai amana

multu, pentru că asié lumit'ă cestiune unguerăscă sta astăzi tocma pe punctulu une stătese ea în Aprile 1861. Deci până una alta diet'ă transilvană ar putea reapuca firulu activității legislative tocma acolo, unde același și s'ă curmă în 1. Septembrie 1865 în r'unu modu surprinzător. Din 11 proiecte de lege dela a. 1863 au mai rămas încă șapte neterminate, și în totulu de lege subternută în anul 1864 pentru folosirea celoru trei limbi ale țării în afacerile publice oficiale" mai aștepta după preanalt'ă e-fectoire, pre candu într'aceea limbă romanăscă în restimpu de unu anu fu respinsă mai de totu din afacerile oficiale.

În ce stare se va fi aflându astăzi justiți'a și administratiunea în marele Principatu alu Transilvaniei, se putea cunosce din susu însemnat'ă activitate a desu memoratei opusetiuni.

Planulu adică este proiectatu de multu, după care locuitorii transilvani se ajungă acolo, în câtu se li se urască din sufletu de propri'ă justiție și guvernare și se fia constrînsi anca și în modulu acest'ă, că se și caute scaparea lor în Ungari'a. Nenumerate sunt pedecile care se arunca în calea unei justiții rapedi și a unei administratiuni prosperătoare.

Dupăce administratiunea municipală se afla până acum în partea cea mai mare în manile partitei feudale, asié anume clas'ă cea mai numeroasă a locuitorilor este constrînsă să și caute la adversarii săi politici realizarea drepturilor sale purcedietore atatu din referințele urbariale desființiate prin lege, cât și din legile statorite și sancționate de Majestatea Văstră cu totă solenitatea, privitoare la libertatea politică și națională; apoi este foarte bine cunoscutu, că acea partită nu vrea să și nimicu de acelea legi.

O parte însemnată a greumintelor (napastuirilor) resultă anca și din câteva legi oate defectuoșe, câtu ecivoce, și caror întregire și interpretare Majestatea Văstră o ati dispus în parte tocma și prin preamilit'ă trimitere de propusetiuni regesci.

Din acestea și alte asemenea împregiurări se mai poțe explica anca și acelu unicu fenomen în totă Europ'ă, că în dilele noastre multe comune sătesci din comitate se lipsesc de drepturile avute simplu numai pe cale administrativă și de acelea drepturi ale lor regale, în a caror folosintă aceleși fuseseră aparate atatu prin guvernulu civil și militar de 12 ani, oate și prin sistem'ă gubernamentală ce a existat până la a. 1865.

O altă nedreptate adencu simțită sta întru aceea, că comunele sătesci nici până în di'ă de astăzi nu și luara competențele lor din păduri, competențe statorite prin preanalt'ă patenta din a. 1854 și care au intrat între obiectele urbariale despăgubite prin stat. Cunoscutu este, omăca atatu napastuirile oate se reduc la acele competențe, cât și certe din cauz'ă eredității secuiesci și cele escote din rescumpararea prestațiilor (robotelor, tacselor), care se potu rescumpara, pe la noi sunt înfăte cu urțiosulu nume de comunism, eară această se face în man'ă unoru legi care vorbescu chiar și respicatu, cum și dupăce pentru acelea prestații s'au platit sumele despăgubire urbariale.

Causele de judecată pe la mai multe tribunale de instanță prima, în parte tocma și la tabl'ă regăscă sunt tractate cu multa nepăsare, ba ce e mai multu, ea în multe casuri se denegă sub preteste diferite chiar și escutiunea sentințelor intrate în putere de dreptu, era prin această partite care și caute dreptulu lor sunt aduse la desperatiune, consciința de dreptu e șguduită, pietatea catra legi micșorată, creditulu publicu alteratu.

Numeroșele eșemple prin care acestea arătari se potu adevări și care în casu de necesitate s'ar putea enumera, se retacu aici numai din cauză, că inim'ă cea parintăscă a Majestății Văstre se fia crutiată de o dorere și mai mare.

Deci dupăce preamilitu subsemnatii și comitentii lor cred, cumcă ei atatu prea plecat'ă lor rugaminte sunătoare pentru respingerea articolului de uniune din an. 1848 și sustinerea autonomiei marelui Principatu alu Transilvaniei, cât și cealaltă prin care se cere preamilit'ă sancționare a legii electorale subternute în an. 1864 și redeschiderea dietei, le au proptitu cu temeuri scôse din legi și din starea țării, cum și tare convinși, omăca preamilit'ă acordare a rugamintelor noastre va corespunde în lini'ă prima intereselor corônăi, puzetiunii suverane a impe-

riului, augustelor și parintescilor scopuri ale Majestății Văstre, apoi totuodată și prosperității marelui Principatu alu Transilvaniei, precum și bine înțeleselor interese și libertăți legale a locuitorilor săi, încheiem cererea noastră subternută în veneratiune omagială cu ferbinte rogatiune catra Creatorulu universului pentru îndelung'ă și gloriôsă vieti'ă a Majestății Văstre și augustei Văstre dinastii.

Ai Majestății Văstre

supuși preamiliti

Georgie Baritiu mp., Dr. Ioane Ratiu mp.
Brasiovu și Turd'ă în 31 Oct. 1866.

Legea finantială pentru an. 1867

din 28 Dec. 1866 (cuprinsă în f. l. imp. din 30 Dec. Nr. 176, edată în bucat'ă LXVII) cu valôre pentru întregu imperiulu.

Pe baza patentei Mele din 20 Sept. 1865 după ascultarea consiliului Meu ministerialu am aflatu a ordonă precum urmăza:

Art. 1. Totalulu speșelor statului pentru anul adm. 1867 e defiptu la 433.896.000.

Art. 2. Creditele de erogatiune aplicade pentru ramii singuriti și administratiunii impartite după capitule și titole le cuprinde partea 1 a bugetului de stat, ce urmăza că adăsu.

Aceste credite de erogatiune se potu de regula întrebuintă între marginile capitulelor legii finantiale și fără reprivire la singuritele titule, precum neci la deosebire pentru referințele ordinari și straordinari.

Din contra ordidele de erogatiune aplicade pentru bugetulu ministeriului de finantia capitulu 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 32, 34 și 35 cu sumele defipte pentru titulele singurite, au să veni aplicate la scopurile desemnate în aceste titule, înse fără privire la demarcarea pentru referințele ordinari și straordinari.

Art. 3. Pentru acoperirea speșelor statului aplicade în art. 1 se determină veniturile din contribuțiunile direpte, darile indirecte, și alti rami de venitu ai statului defipti în partea 2-a a bugetului de stat, ce urmăza cu sum'ă de 407.297.000 fl.

Art. 4. Spre să scôte sum'ă defiptă în art. 3 alu venitelor statului au să se foloie cu deosebire următoarele determinatiuni în valôre:

1. Incarcatur'ă straordinară, ce sunta în urm'ă ordonatiunii imp. din 13 Maiu 1859 Nr. 88 alu f. l. imp. se vor mesurâ și redică în anul adm. 1867 că și în anul trecut:

- a) La contribuțiunea pe pamentu cu $\frac{3}{12}$
b) " " naimulu de casa " $\frac{2}{6}$
c) " " claselor de casa " $\frac{3}{4}$
d) " " pe castigu " $\frac{2}{5}$ și
e) " " pe venite " $\frac{2}{5}$ a ordid.
f) Contribuțiunile de venite depurande din interesele obligatiunilor de stat, fondurile publice și statorite se va mesurâ și redică că în an. tr. cu 70%.

Determinatiunile art. 4 despart. 1 le lit. g a legii din 29 Febr. 1864 f. l. i. Nr. 14 în privința modulu redicării contribuțiilor marite de venite consemnate sub lit. f, rămân în putere și pe anul adm. 1867.

2. Modificările determinate prin legile din 13 Dec. 1862 f. l. i. Nr. 89 și respective prin legea din 29 Febr. 1864 f. l. i. Nr. 20 la legile din 9 Febr. și 2 Aug. 1850 privitoare la timbrulu și la competențele nemediilocite precum și

3. Immarirea contribuțiilor de consumu dela zăharu din materiile interne în aceeași măsură cum se introduse ea cu legea din 29 Oct. 1862 f. l. i. Nr. 75, au să stă în valôre pentru durarea anului adm. 1867.

Art. 5. Spre acoperirea (deficitului), ce ese din asemenarea totalului speșelor de stat de 433.896.000 cu totalulu veniturilor statului de 407.297.000 precum și speșele, ce sunt să se plati din servitiulu an. tr. de 51.034.000 fl. sunt să se întrebuintă acele mediodoșe de bani în sum'ă totală de 79.495.000, care mai stau la dispusetiune din introdusele operatiuni de creditu ale administratiunii finantiale pe temelu legii din 25 Maiu și 25 Aug. 1866.

Art. 6. Cu escutirea legii de faoia e însărcinat ministru de finantia.

Vien'ă în 28 Dec. 1866.

FRANCISCU IOSIFU m. p.

Beloredi m. p., Larisch m. p.

La ordonatiunea pre'nalta:

Bernhard cav. de Meyer m. p.

Acésta lege finantiala pre anulu 1867 e urmata de reportulu ministrului de finantie c. Mönich-Larisch si de bugetulu pusu in detaiu, din cari tote estragemu rubricile urmatoarie:

Din anulu 1866 remase unu deficitu de 51.034.000. Pre anulu 1867 spesele sunt preliminate cu 443.896.000. Venitele statului acoperu suma de 407.297.000. Prin un mare deficitulu ar remane 77.633.000, care e de acoperitu atatu prin redicarea contributiunilor in suma de pana acum cu tote aruncaturile, catu si prin inmultirea notelor de statutu pana la fabricarea de chartii noue de imprumute. — In urma sarcinelor celor grele ale rebelului s'a pututu medilocu acésta suma de deficitu numai prin marea economia si reducere, si inca incepuandu chiaru dela curtea imperatésca, care in urma demandarei Mai. Sale si a redusu bugetulu cu 2.303.000 si in ministeriulu de rebellu cu 15.305.000, ér' administratiunea civila cu 2.910.853 fl. sol.

Ardélulu, pentru care inca pre an. 1866 se subtrasera din bugetu 44.269 fl., acum mai sueri ér' o redactione de 315.731, incatu pre an. 1867 are preliminaru in ordin. numai 2.837.000 fl. si extraordinariu 163.000 fl.

cu totulu 3.000.000 fl.

Din acésta reducere s'ar vedé, ca pentru Ardélu inca nu se potu introduce spese productive de imbunatatirea comerçului, industriei si altoru desvoltari. —

E de insemnatu, ca in bugetu se afla si unu rubricu statului imperialu cu 200.000 si consiliulu scolaru cu 30.000, ér' cancelariile le curte tote cu bugetele lor. —

Din istoria comitetului romanescu.

De candu unii ómeni cauta cum se se asunda la spatele comitetului romanescu, altii intréba mereu, ca unde este comitetulu romanescu, mai ecista elu si déca ecista, pentru ce nu face nimicu dela sine si prin sine. Unii ómeni éraisi au memoria fórté scurta, incatu ce nu oitutu eri, au uitatu astadi, si altii uitu buurosú tota ce nu le place loru. Mai sunt si ómeni tineri, carii in copilaria loru nu s'au ocupatu cu nici unu felu de politica si mai tardiu cu istoria patriei si a natiunii sale. In fácea acestor clase de ómeni este bine a reteni si aici cateva date istorice despre comitetulu romanescu incependu dela urdirea lui.

In timpulu revolutiunii din an. 1848 in sedinti'a II a adunarii natiunale dela 4/16 Iaiu dupa alegerea unei deputatiuni de 48 membrii la imperatulu si a alteia de 110 la diet'a in Clusiu se alese si unu comitetu permanentu de 25 membrii, alegerea inse s'a intocmitu asié, si mai dicmetate membrii, adica 12 inse se fia reuniti in Sibiu si anume episcopulu ca presedinte, Sim. Barnutiú ca vicepresedinte, 5 notopopi, 1 advocatu, 1 profesoru, éra ceilaltu ra mai toti ómeni tineri, cum Papio, Buténu, ancu, Piposiu, Puscasiu, Betranénu, Suciu, Romanu, Michesiu, éra din partea Blasiului éra unu profesor si dela Mediasiu unu proto-popu. Instinctulu alegatoriloru séu dóra mai multu alu propunetoriloru de nume le-a spusu oru, ca unu asemenea comitetu potea lucra cu reicare securitate séu numai in sasime si aume in Sibiu, séu nicairi in Transilvania ara periculu de impuscatura séu spendiurátore.

Levolutiunea maghiara de atunci carea se afia a capulu tierii, nu suferia cu viéti'a odata alarea cu guvernulu seu unu altu guvern si oca esitu din o revolutiunea romanésca atatu le paciuita si — ce e mai multu, rationata, cutita de orice escese. De aceea guvernulu in Clusiu tramise deo.ete repetite pentru desiiintiarea comitetului si arestarea membriloru lui. In 16 Aug. gr. Béldi veni la Sibiu spre a pune man'a pe comitetu (Dobokai). Acelu comitetu nese mai suferia si de o bóla interna fórté periculósa. Ideile membriloru tineri cu ale membriloru betrani nu se suferia precum nu se suferia ap'a cu foculu. Intre betrani éra si vreo doi unionisti. Acésta diferentia de idei a spartu in facari cu ocaziunea desbaterii cauzei Mihaliianiloru impuscati de securi si de gard'a din Aindu in Maiu. Siedinti'a se tienú in chili'a unde se tienu astadi siedintiele comitetului asociatiunii. Tinerii cerea a se face pasi cu totulu decisivi, betranii nu numai se opusera, ci dechiarara pe tineri de „o céta de ómeni turbu-

ratori“. Sedinti'a se sparse, pentruca in acelu numeru se nu se mai adune niciodata. Presedintele éra dusu la Vien'a, Insbruck si apoi din Iaiu pana in Oct. la Pest'a; v. presedintele fu silitu a se retrage din Sibiu si a petrece a si cunsa pe la granitarii in Vestemu, Racovitia si pe airea. Mai tardiu dintre acei membrii ai comitetulu doi adica Betranénu si Buténu fuseru spendiurátore éra Const. Romanu taietu in bucati.

In adunarea a dóra din Septembre agomotósa si armata de la Blasiu, la care a fostu din partea ungaréna br. Nic. Vay ca comisariu, éra din partea austriaca generalmaioru Schurter, poporulu a cerutu (punct 7) pentru Transilvania intréga unu guvernulu provisoriunou, care se fia compusu dintr'unu numeru egalu de romani, unguri si sasi. Acésta cerere nu s'a implinitu; in locu de aceea inse comandantele generalu br. Ant. Puchner, carele dupa esirea manifestelor imp. din 22 si 25 Sept. fusesse denumitu si comisariu imperatescu plenipotentu in 16 Oct. Nr. presid. 1328 1848 confirmá unu comitetu nou constatoru numai din siese membrii sub numire: comitetu de impaciuire. Acelu comitetu isi alese de presedinte pe Simionu Barnutiú, avea inse de controlu pe generalulu Pfersmann. Totu pe atunci se infiintá in Sibiu si unu comitetu de apararea tierii (Landesvertheidigungsausschuss), la care luá parte cate doi romani, oativa sasi si mai multe persóne militare.

Referentiele acelu comitetu ostra comand'a generala c. r. si catra poporu merita o desoriere inadinsu si noi gratulanu inca de acum acelu condeiu, carele va fi intreprinsu asié ceva.

In 11 Martiu 1849 comitetulu fu respenditu in urma caderii Sibiului, elu mai ecistá numai in asteptarile ómeniloru, apuocase inse a perde din popularitate prin mult'a sa teoria si puoia'a prasca.

In Sept. 1849 veni br. Lud. Wohlgermuth ca gubernatoru civilu si militaru. Acelu omu de statutu adusesse cu sine dela ministrulu din Vien'a o instructiune secreta constatóre numai din patru puncte. Unulu din acelea i poruncia, ca se desfiintieze orice felu de comitetu sub orice numire s'ar mai afla in tierra, prin urmare in prim'a linia se sparga comitetulu romanescu, éra apoi se intielege de sine ca fostii membrii éra se fia pusi neaparatu sub priveghere publice. Aceiasi trecea pe atunci in actele publice sub nume de „Parteigänger“.

Din acelu timpulu de comitetu romanescu n'a mai potutu fi vorba nici ca prin siopta.

— Dupa 11 ani adica in Ianuariu 1861 tienenduse conferintia natiunala din membrii denumiti, aceiasi in siedinti'a IV au aclamatu pe cei doi archipastori de presedinti si totuodata au denumitu 18 membrii, din carii se na compuse comitetulu permanentu. Acelu comitetu n'a castigatu nici odata confirmarea mai nalta, elu inse a fostu toleratu pe tacute, pentruca s'a prevediutu usieru, cumca mai multi membrii de ai sei in scurtu se voru departa din Sibiu in tote partile, precum s'a si intemplatu in adeveru. Cu tote acestea acelu comitetu candu ca maiortate candu ca minoritate, candu cu membrii sei candu cu supletii totu a facutu unele lucruri, care ar fi meritu a fi cunoscutu de catra natiune si patria.

In 20/8 Aprile 1863 se deschise o alta conferintia natiunala, totu din membrii denumiti, dar' incai autorizata prin actu formalu. In siedinti'a I a conferintiei dupa deschidere si citirea numelorului intreveniru urmatórele scene:

Dn. Bologa. Mai e de lipsa ca se siédia membrii comitetului permanentu la masa presidiala?

Dn. Baritiu. Da, pana 'ei voru da sootelile.

Dn. Vas. Popu. Comitetulu nu mai are nici o functiune, candu e adunatu congressulu.

Dn. Branu de Lemény. Comitetulu nu mai are intielesu.

Dn. pres. mitr. Siolutiu. Dara se remana secretarii la masa si membrii comitetului se face locu. (Se face.)

Dupa citirea prean. resolutiunii si dupa alte dóra cuventari cere cuvutu

Dn. Manu jude primariu. Inainte de tote comitetulu permanentu se'si dea sam'a despre lucrurile din acesti doi ani.

Dn. presedinte episcopu Siaguna. Presidiulu remane la ordinea dilei; cine are vreo motiune de altfelu, s'o astérna in scrisu. Dintr'

alte comitetulu si a facutu datorintia, si-a facutu reportulu si lu va presenta la timpul seu.

Dn. Manu isi retrage motiunea.

(Vedi insemnarile stenografice publicate in acelu timpulu in foile publice romanesci, anume in Gazeta Nr. 29.)

Insemnamu ca „ordinea dilei“ luata intru intielesulu adeveratu nu ecistá de locu; nici o programa a lucriloru si nici vreo regula pentru desbateri nu s'a vediatu nicairi. Intr'aceia in privintia comitetului se descoperi de catra unulu indata in prim'a siedintia mai multu decatu ar fi cerutu prudentia de statutu din Vien'a si din o casa mare din piatia Sibiului. Din acésta cauza s'a pornitu unu felu de murmuru infundatu, din carele in urmatórea di rezultase o interpelatiune de 9 puncte sunátore catra presidiu si comitetu; ci parenduse aceeasi la unii prea aspra, mai alesu ca se audisera si óresi care amenintari de persóne, deocamdata se delaturá.

La finea siedintii IV d. Dr. Nemesiu ciclesce unu raportu alu comitetului permanentu compusu de dlui pe timpul dintre 16 Ian. 1861 si 19 Aprile 1863, lucru carele ar fi trebuitu se se citésca mai anteu in sinulu comitetului, apoi indata in prim'a siedintia, pentruca adunarea se cunóca de unde are se'si re'ncépa lucrurile sale. Acésta asié se si intempla, ori unde se tienu adunari regulate.

Desbaterile cate au urmatu in aceeasi siedintia IV asupra re'ntaririi prin adunare, a reintregirii si a substituirii membriloru absentii ai comitetului sunt prea interesante si singure in stare de a informa si indirepta astadi pre toti cati se afla ameriti de atatea scornituri respandite inadinsu, pentruca ómenii se nu mai scie unde se afla. Intrebarea éra, ca cum se se adune comitetulu, déca membrii lui locuescu in mai multe tienuturi. S'a cunoscutu ca acésta nu se póte. S'au propusu cateva midilóce de a esi din confusiune. Ambii dd. presedintii, apoi in ordine N. Gaetanu, Harsianu, Aldulénu, Branu de Lemeny, I. Muresianu, Domsia, Balomiri, Puscariu, Hanea luara parte la desbatere. Conclusulu a fostu: 12 membrii ordinaru séu supletii se fia totu de auna de facia. Candu mitr. Siolutiu nu póte veni, se'lu suplinésca in presidiu Esc. Sa dn. Vas. Popu. Membrii vechi fusesera: I. Aldulénu, I. Bologa, I. Macelariu, P. Vasiciu, A. Vestimeanu, I. Pinciu, G. Baritiu, I. Puscariu, I. A. Severu, M. Nicola, Dr. I. Ratiu, Dim. Moldovanu, G. Domsia, Sp. Fetti, Dr. Ios. Hodosiu, episc. I. Alecse, Al. Bohatielu, Al. Lazaru. Ci acestu din urma isi dedese dimisiunea (Vedi protoo. din 1861 f. 23). In locu'i se alese ca membru actualu in 1863 dn. Vas. Popu.

Membrii supletii se denumira in acea siedintia din 1863: dd. I. Branu de Lemény, prot. I. Rusu, protos. N. Popia, protop. I. Hanea, V. Buténu, Codru Diagonu, an. Balomiri.

Intr'aceia G. Baritiu, Dim. Moldovanu si Sp. Fetti isi d e t e r a demisiunea din comitetu.

Pentru loculu de siedintie se decide prin aclamatiune si „se traiésca“, ca acelasi de aici incolo se fia nu numai in Sibiu, ci si in Blasiu (Vedi stenografice si Gazeta Nr. 39 din 22 Maiu 1863).

Acelu comitetu inse nu avea nici unu statutu. Acelu comitetu nu s'a supsu nici odata spre intarire. Acelu comitetu in 3½ ani nicidecum nu a fostu conchiamatu éra astadi dupa o mica incercare nenocrita facuta in Blasiu conchiamarea lui e strinsu oprita. Comitetulu adica fusesse unu pruncu nascutu mortu. Cice nu scie, ca dreptulu reuniunii politice in Austria nu ecista si ca guvernulu nu va suferi alaturea cu sine unu altu guvern? prin urmare nu trebuie se asoundemu pisic'a in sacu, nici se amblamu cu doi bani in trei pungi, nici se facemu poporului ilusiuni, ca nu toti sunt copii, nici totu cu minte copilarésca.

Oricine néga acestea este datoru a ne da de mintiuna prin facta, adica prin litere presidiale convocátore de comitetu si prin protocolu de siedintie din acelu comitetu.

Si noi sperámu pana in Augustu, ca dóra totusi comitetulu mai are vreunu intielesu, ci de atunci inóce ne convinseramu pe deplinu ca ne-amu insielatu si ca singuru dn. Branu de Lemény avuse dreptate candu cu voce de profetu disese in 20/8 Aprile 1863: „Comitetulu nu mai are intielesu.“

Cu tote acestea natiunea romana nu trebuie se despere nici unu momentu pentru lipsa unei forme. Comitetulu éi consta din sum'a

totala a intieligintii sale nu numai superioară, ci și a celei midilocii și a tuturor barbatilor însestrati dela natura cu o minte sanetosa și mătara. Toti aceia facu comitetulu daruitu ei dela Ddieu fara forme, fara parada. Cine vrea se afe vointia și dorintia natiunii romanesci este constrinsu a întreba pe acestu comitetu.

G. Baritiu.

Brasiovu 2 Ian. 1867. Sér'a de anulu nou se ne fia de bunu auguru preste totu anulu. Concertulu bravei nòstre virtuose Elisa Circa fù în stare a ne straplantà în regiunile acele ferice de entusiasmu natiunale, în care am dori se fimu catu de desu, deca vremu se ne leganamu de viétia și suvenirile nòstre natiunale. Totalitatea concertului eșecutatu în sér'a trecuta a fostu fascinatoriu și redicatoriu de animi ale unni publicu numerosu, care rapitu de apolonic'a maiestria și de decentia concertantei la eșecutarea pieselor, cu deosebire la bucatile natiunale prorupse în aplause entusiastice și repete, încatu avemu totu conventulu a ne bucurà de calificarea bravei nòstre artistite că de odorulu și onóra nòstra în acéta arta.

Trebue se ne exprimamu cu deplinu respectu și catra colucatorii la acestu concertu, cu deosebire catra capel'a musicala a regimentulu c. r. de inf. c. Gondrecourt, care ne surprinse cu unu quodlibet compusu din melodii natiunale fòrte placutu, care dupa scurtimea timpului, în care s'a compusu de catra comunu laudatulu maestrul alu capelei D. Paba, înca a seceratu aplause atatu la prim'a eșecutare catu și la reproducerea provocata de publicu. Ceea ce a contribuitu mai multu la apretinirea acestui quodlibet a fostu, ca s'a finit cu melodi'a „Destéptate romane”. Gracia Dni capitani emeritu L. Romanu, care mediulocí cu binevointoriulu seu concursu compunerea acestui quodlibet și dede mana de ajutoriu din purulu zelu natiunale, care 'lu însufia în rara mesura între semenii sei. Ne vomu mai reintòrce la considerarea efectului, ce l'a produsu în publicu concertulu acest'a. —

— Proiectele de înarmare generala a poporulu publicate de D. min. de resbelu ocupa tóte discursurile sociale si pre aici. Nòue ne place dintre tóte reflexiunile facute despre ele aceea, care presupune, ca în statulu, în care se introduce gard'a natiunala generala trebue, cá libertatea popóreloru înca se devina generalu-minte perfectu egala. — Modificarile în legea armatei înca sunt obiectulu discursului de di. —

— Dupa unu geru de vr'o 20°, care tienù vr'o cateva zile, deodata ne aduce austrulu unu prospectu de primavéra topindu nêu'a de pre tóte culmele. Starea sanetatie e normala. —

Fagarasiu 27 Dec. st. v. 1866.

Reprivirea preste anulu 1866.

Natiune favorate de sòrte petrecura și acestu anu la mormentulu seu cu panegirice cari de cari mai încantatórie; nòue romanilor ardeleni nu ne vine a ne frementà mintea cu asié ceva. Detoria de a medità asupra trecutulu o simtimu ci noi, cá ori care altu poporu viu; înse fiinduca rezultatele ostenelelor, ce le seceraramu de una lunga seria de ani pre calea cea spinosa a politice, nu ne multumira de locu în asteptarile nòstre, e cu nepotintia a perseverà în aceste meditatiuni fara turburare de anima. — Deca vedeamu, ca barbatii de statu cu politio'a ce o urmara, fericescu imperiulu; pòte nu ne cadeà atatu de greu scortarea drepturilor cu care furamu amenintiati în totu decursulu acestui anu plinu de cercari, si acést'a scurtare pòte si la noi ar fi avutu rezultatulu ce'lu avù în anii trecuti procedur'a regimelii în Prusia ori chiaru și Francia, ca-ce gloria armeloru și presupunerea, ca va se vina si acela timpu, candu voru se se recompenseze tóte aceste vatamari ale intereseloru specifice, ar fi înocitu pe socii aceloru partite, cari sustienu, ca în acestu statu poliglota e cu nepotintia a satisface de una data intereseloru speciali ale singuraticeloru tieri și natiuni, si ca acum la începutu tóte trebue se sacrificoe oate oeva în interesulu imperiului, alu carui esistintia e necesitate européna.

Acestu anu pentru imperiu a fostu unu anu nefericitu, ér' pentru noi unu anu pre catu se

pòte de reu. — Prim'a asertiune o demustre de ajunsu ranele ce le a infiptu cranceniele belului în animaele tuturor claseloru societatei, perderile imperiului nostru în afara și confusiunile ce i le aduze în laintru, precum si descuragiarea natiunilor, cari de atate-ori isi sigilara cu sangele credintia catra tronul și dinastia, apasau conventulu descuragiare, ca-ce cursulu politice, ce le amenintia fara de nici unu rebuciu în celea mai sacre drepturi omenești și civile, crá pre aici se le faca a crede, ca ele sunt numai una jocaria aceloru potenti, séu dupa expresiunea incetianita la conlocuitorii nostri a reactiunii. Ér' a dou'a o vedesce fatal'a pusetiune, în care ne aruncase inaugurarea politice interne a acestui anu, si din care reclamamu fara de nici unu efectulu drepturile nòstre sancționate de coróna. Ci ast'a ar fi fostu cum ar fi fostu, ca-ce reulu nu jacea aici, ci mai multu în deșarmarea și nedisciplinarea nòstra; pentruca, dica cine ce va dice, pana candu nu ne desbinaramu în midilócele de a ne eluptá drepturile în orice impregiurari și pana candu eramu solidari în modulu apararei acestor'a, nu aveamu conventu de a ne teme de nici unu sucitura a politice celei mari, ca-ce unu milionu si diumetate de romani ardeleni apasau greu în cumpan'a celor'a, cari impartiescu drepturile politice.

A sperá acést'a solidaritate și mai departe ne îndreptatiá la începutulu acestui anu într'unirea reprezentantilor nostri asupra votulu separatu în diet'a clusiana, ca-ce pre atunci se presupunea, ca acelu votu nu se va numera, ci se va ponderá la locurile competente, si fiindu ele în legatura cu diplom'a leopoldina, sanotiu-ne pragmatica, diplom'a din 20 Oct. atatea rescripte regesci, ma chiaru și cu legile sancționate în anii mai recenti de coróna, va sierbi de unu contraoponu a nu se sacrificá autonomi'a Transilvaniei pretensiunilor de contopire ungurenesoi; înse nimenea nu si aducea aminte, cumca pre acelu timpu se-a aruncatu și sementi'a discordiei, pre carea o veduramu cu destula amaratiune a incolti pre la începutulu patravilului din urma alu acestui anu nefericitu. Intielegu pe embrionulu „de a pasi activi în orice impregiurari”. Acestu embrionu deschise locu ambitiunii personale, lasá disciplin'a oroită în congresele natiunale și pentru unii sierbi de pretextu a trece chiaru si rubiconulu, pre carele neci unu romanu cu anima si simtiamente nu trebuiá se'lu tréca fara consimtiementulu natiunii. Se nu se fi nascutu acestu fetu degeneratu și bastardu, pucinii nostri deputati alesii numai pentru actulu încoronare ce se sperá, se cointielegeau între senes acasa, si aduceau unu concludu ore care în intielesulu principialoru statorite de natiune, si deca n'ar fi avutu altu resultatulu, erá de ajunsu si acela, ca amu fi remasu certiti de asasiile prin sarcasme și epigrame în foile publice, si unu Baritiu, carele în decursulu mai multoru decenie au asudatu pre calea publicitatei, luminandu ori onulu cu faci'a intielepitiunii și a ingeniositatei sale, erá cruciatu de aceli tineri, cari nu i cunoscu meritele lui.

Intie aceste auspicii inchiandu anulu vechiu, începemu pre celu nou. — Ce va aduce acést'a pentru imperiu, depinde dela politic'a ce o inauguréza barbatii de statu, — si deca cumva între noi are se se reintemeize solidaritatea în caus'a natiunale, si se vedemu Blasialu mergundu mana în mana cu Sibiulu în acestu respectu, meritulu nu va mai fi alu nostru, ci alu reprezentantiei imperiului transilvanu, precum si alu rescriptulu regesou catra diet'a ungureasca. — A.

Cronica esterna.

ROMANIA. București 30 Dec. Ve anuci; ca scirea respandita despre demisionarea ministeriului spre marea bucuria a tuturor patriotilor nu s'a adeveritu, fiinduca în siedinti'a din 28 Dec. D. min. a anuciatu, cumca dupace si dede ministeriulu demisionarea în manile Domnitoriului, Maria S'a a invitatu pre ministeriu, ca se si reie portofoliurile si ministeriulu întregu s'a conformatu vointiei Domnitoriului, remanendu pe locu spre bucuria și aplaudarea camerei. Dupa acést'a propuse min. mai multe proiecte de legi adunarii, între cari fù primitu cu mari aplause proiectulu de lege alu D. min. de fin. pentru infintierea de moneta natiunala si altulu pentru fundarea unni orasiu liberu în Basarabia, altulu pentru pensii si altele pentru credite. —

— D. G. Magheru, care fù alesu senatore la jupetiu Gorjiu, si-a datu demisionea cá senatore di causa, ca D. Gr. Buzoicianu, care nu avea etatea pre scrisa de 40 ani, a însielatu senatulu în privintia verstei sale. D. Magheru a preferitu a remane cá deputatu camerei natiunale. —

— În diu'a nacerii Domnului la 2 ore dupa prandiu ó deputatiune a senatului însărcinata de a presentá M. S'ale Domnitoriului actulu de marea naturalisatiune a I. S. R. Principele C. A. Hohenzollern-Sigmaringen, parintele Mariei Sale, a fostu primitu la palatulu princiaru.

Em. S'a mitropolitulu primatu, presedintele senatulu, a pronunçiatu, cu acést'a ocaziune urmatorulu discursu.

„Maria Ta!

„Senatulu Romaniei cu fericire a auditu prin chiaru cuvintele Mariei Vòstre incredintiarile ce i-ati datu de simpatiele ce parintele înaltiei Vòstre și întrég'a Mariei Vòstre familie pastréza pentru natiunea romana.

„In adeveru, Prea înaltiate Dòmne, ce putea avé mai scumpu a oferi natiunea romana de catu marea s'a naturalisatiune? si cui se cuvinea ea mai multu de catu acelu înaltu principe, care a binevoitu si ne-a datu chiaru pe iubituulu seu fiu pentru a ne guverná?

„Senatulu dara vine astadi prin noi, a comunicá Mariei Vòstra ca, în diu'a de 16 Decembre, elu, în unanimitate si prin aclamatiune, a oferitu Altetiei Sale Regale Principele Carol Anton-Ióchim-Zefrin-Frederic-Mainrad de Hohenzollern-Sigmaringen marea naturalisatiune de romanu.

„Senatulu felicitandu în persón'a Mariei Vòstre pe Augustulu Vostru parinte, profita de acést'a ocaziune pentru a felicitá pe întrég'a Romania, care a dobanditu între fiii sei ilustrá Mariei Vòstre familie.”

M. S. Domnitoriulu a respunsu:

„Domniloru, ve multumescu în numele parintelu meu. Domni'a Vòstra cunósceti, ca elu este legatu catra tíera, cu cele mai vii simpatii. De acum înainte elu va fi mai intimu legatu cu interesele Romaniei.”

Dupa acést'a receptie, Maria S'a a binevoitu a vorbi în pàrticularu fiacarui membru alu deputatiune senatulu.

— Totu în zilele aceste Domnitoriulu primí în audientia pre consuli generali: alu Mai. Sale imp. Austriei, alu regelui Prusiei, alu Franciei si alu Angliei, care estu din urma a presentatu Altetiei Sale pre consulu Angliei dela Rusciucu, R. A. C. Dalzell. — Romania incepe anulu nou cu cele mai salutari sperantii de stabilitate si fericire viitorului natiunii romane; „es binecuvanta si acuisitiunile anulu 1866, care va fi epoca cea mai însemnata în cursulu vietii natiunii romane. Ddieulu regiloru si alu popóreloru se întarése credintia și încrederea între Principe si poporu, ér' a cest'a se fi fericitu în ambroçiasierea partiteloru lui în aintea altariulu concordiei, cá se si afe complementu oraclulu jovianu: „Imperium his sine fine dedi”!

Literariu.

„Societatea de lectura junimei romane” dela academi'a si arnigimnasialu din Oradea mare, face invitare de prenumeratiune la unu almanacu originalu intitulatu „Fenice”, care în 16—18 coleci cuprinde trei novele si mai multe poezii originale, istoria societatii, care de vr'o 10 ani si aratatu activitatea si progresulu si cu darea lumina a oputiloru: „Diorite Bincului” si „Versuntii romani”. Opulu va aparé cu începutulu lunei Februaru 1867. Pretiulu e 1 fl. pentru Austria, 4 sfanti în Romania; dela 10 esemplare se dà unulu gratis si se prenumera la conducatoriulu societatii profesorulu Iustinu Popciu. E nobila acést'a întreprindere dela sperantia natiunii în partile acelea, unde mai nainte amenintiá pericolulu celu mai pipaitu de desnatiunalisare. „Macte animo et virtute juvenis romana! genus enim tuum a Jove et Marte”. Astufeliu de întreprindere ale junimei trebue nu numai spriginite, ci straplantate si introduse pretutindenea, deca vremu cá se nu mai recademu si apunemu fara viétia natiunale. —

Spre orientare.

Ioane Capacina cordonariu, pantofariu seu ciobotariu, mutandusi locuintia din Schieiu, face cunoscutu onoratiloru sei musterii si connatiunali, cumca se afla cu locuintia în casa Nr. 315 vis à vis cu redutulu. Totuodata si recomanda productele maniloru sale tuturor, cari dorescu a purtà încaltamente dupa gustu, placere si comoditate si de calitatea cea mai buna.

1—2